

SESSIÓ 25 DE FEBRER ESTRATÈGIA ESS I SECTORS ESTRATÈGICS

TREBALL EN GRUPS: ALIMENTACIÓ, AGROECOLOGIA I ESS

Assistents:

- Diana Amigó, Queviure (Economat de Sants)
- Marina Barroso, tècnica política alimentària. Equip Capitalitat i Política Alimentària Urbana. Ajuntament de Barcelona/Pla Estratègic Metropolità (PEMB)
- Rosa Batalla, Menjador Ca La Rosa.
- Ricard Espelt, grup motor Estratègia ESS, Procomuns i UOC
- Belén Giménez, Banc dels Aliments de Barcelona
- Xavier Pié, vicepresident de la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya

Relatoria: Marina Barroso (mbarroso@pemb.cat)

I. INTRODUCCIÓ

Després d'una ronda de presentacions, Marina Barroso explica la proposta de sessió (mínimament preparada amb col·laboració de Diana Amigó) i el punt de situació vers l'alimentació sostenible a Barcelona ciutat, d'entre els quals es destaquen els següents aspectes:

- L'any 2015 Barcelona signa el Pacte de Polítiques Alimentàries de Milà i des del Comissionat d'Economia Social i Solidària s'impulsa una política alimentària (2016-2019) encaminada a avançar cap a una alimentació sana, justa i sostenible a Barcelona.
- Barcelona serà la Capital Mundial per l'alimentació Sostenible l'any 2021. Més enllà d'organitzar la "Cimera Mundial d'Alcaldes del Pacte de Milà" l'octubre de 2021, es vol articular una programació anual d'esdeveniments així com desplegar un conjunt de polítiques o projectes alimentaris a curt termini (2020/21) amb la participació de les diferents àrees. Es tracta d'un treball transversal que s'articula en diferents grups de treball:
 - 1) Promoció de dietes sanes i sostenibles, educació i dret a l'alimentació
 - 2) Comercialització i distribució de productes de proximitat i ecològics (a través de la xarxa de mercats municipals, comerços, Mercabarna, etc)
 - 3) Promoció l'agricultura urbana i un centre de referència a la ciutat
- Paral·lelament, s'iniciarà un procés per definir una Estratègia de Societat Alimentària Sostenible amb horitzó 2030.

A continuació, Diana Amigó comparteix algunes de les reflexions sobre els principals "Reptes i potencialitats de l'alimentació sostenible en clau ESS" que són enriquides entre totes les persones assistents.

Reptes:

- **Escalabilitat.** És necessari apropar-nos a agents convencionals per tal que l'alimentació sostenible pugui fer un salt d'escala.
- **Distribució i logística.** Calen estratègies per millorar la distribució i logística de petits i mitjans productors/es a que volen fer venda directa a Barcelona i també dins de Barcelona (microdistribució). En aquest sentit, es

destaca l'existència del projecte CIAP promogut pel Comissionat d'ESS conjuntament amb Unió de Pagesos i l'interès sorgit en un grup de Barcelona Nord del qual Rosa Batalla en forma part per al desplegament d'una plataforma de compres que faciliti la comercialització en aquesta zona nord/Besòs de Barcelona.

- **Professionalització.** La majoria de les pràctiques de consum agroecològic s'han realitzat a partir de la tasca voluntària de persones organitzades a través de cooperatives o grups de consum.
- Identificació de **pràctiques de comerç de proximitat pròximes a l'ESS** (comerços de barri i mercats municipals)
- Facilitar **sinergies entre els diferents actors** del sector.
- Disposar d'**indicadors** que ens permetin conèixer la realitat del sector.
- Fer front al **malbaratament alimentari.**
- Garantir el **dret a una alimentació adequada**, "trencant l'univers d'iniciatives petites i elitistes"
- Garantir la **visió política necessària per crear discurs i relat** d'allò que es persegueix i generar un **marc regulatiu favorable** per tal de promoure canvis estructurals i estables que vagin més enllà de la consciència de la ciutadania.
- Promoure el **consum responsable.**
- **Centrar-nos en penetrar i transformar les estructures ja existents** (des d'espais de distribució com Mercarbana, a espais de referència de l'alimentació com Alimentària) més que en crear alternatives petites i aïllades per poder fer front a les grans empreses alimentàries que posen en perill tant els petits/mitjans productors com el petit comerç de proximitat, entre d'altres impactes socials i ambientals.

Oportunitats:

- El **canal de compra a Internet** és el que està creixent en els darrers anys. Des de l'ESS s'avança cap al cooperativisme de plataforma. També des de l'agroecologia. Però l'adopció i la digitalització del sector agroecològic és molt limitada. Qualsevol perspectiva estratègica d'encreuament de l'agroecologia amb l'ESS ha de contemplar l'àmbit digital.
- El procés de definició de l'**Estratègia alimentària 2030** s'iniciarà en breu i serà una oportunitat per a aprofundir en aquest treball sectorial.
- La **capitalitat 2021** pot esdevenir una palanca per a la consolidació i visibilització de projectes
- L'alimentació sostenible podria tenir un pes en les fàbriques de creació existents
- Inspirar-nos en l'ESS que ha definit conceptes des de la pràctica i disposa d'eines i espais d'intercooperació que poden ser adoptats per l'agroecologia (FESC, la XES, PamApam, Balanç Social, etc)

II. DEFINICIÓ DE LÍNIES, FITES I ACCIONS PRIORITÀRIES

A continuació es planteja plasmar les idees compartides en aquesta rica ronda inicial en format de fites i propostes, tal i com plantegen les línies estratègiques de l'Estratègia ESS 2030.

S'han escollit prèviament les línies estratègiques 1, 3 i 6 de l'Estratègia que es consideren més rellevants per al sector agroecològic:

- 1) Augmentar el pes de l'ESS en el sector agroalimentari
- 3) Creació o consolidació d'estructures estratègiques "alimentàries"

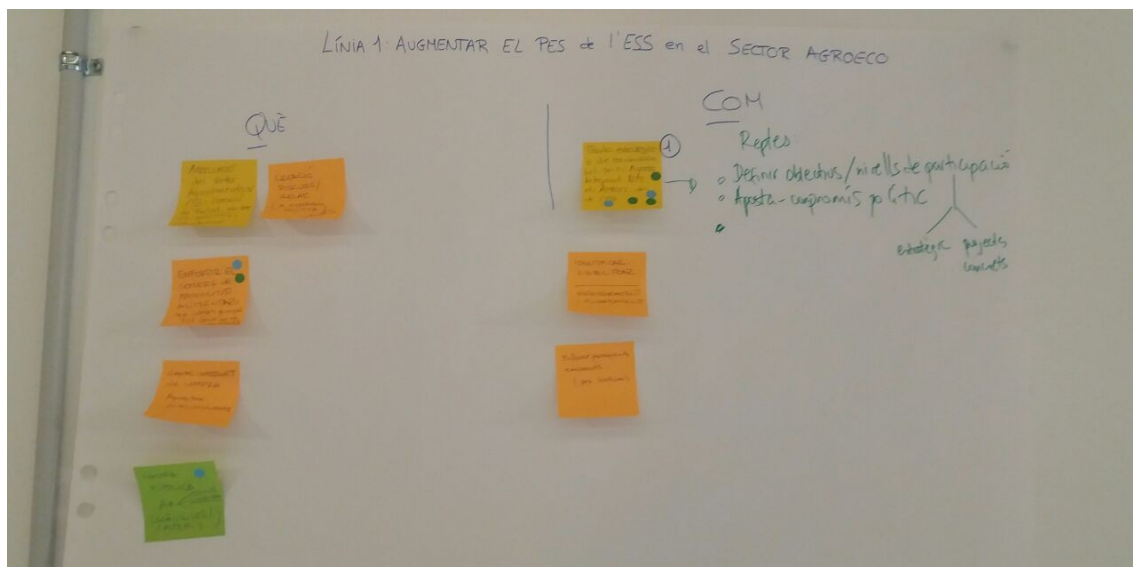
6) Contribuir des de l'ESS a prevenir i reduir l'emergència alimentària a la ciutat/garantir el dret a una alimentació adequada

A continuació s'adjunta el resultat de l'exercici de bolcat de les propostes a les línies estratègiques. En cadascuna de les línies, es distingeix entre "el què volem" (fita) i "el com ho farem" (acció) en format de taula.

Els números entre parèntesi corresponen al nombre de vots (sobre un total de 6) que han obtingut les propostes en un exercici de prioritització (en què cada participant disposava de 4 gomets/vots).

No s'ha fet una feina de contrast amb les diferents fites ja definides a cada línia, però en molts casos clarament hi ha una correlació (que es podria treballar si fos necessari)

LÍNIA 1: Augmentar el pes de l'ESS en el sector agroalimentari

Què	Com?
(5) Articulació del sector agroalimentari ESS: creació de relat, incidència política i estructuració	Taula estratègica o de coordinació del sector agroecològic integrant tots els actors des de l'ESS
(2) Enfortir el comerç (alimentari) de proximitat que integra principis de l'ESS (sovint sense saber-ho)	<ul style="list-style-type: none"> ● Identificar i visibilitzar les iniciatives per facilitar l'accés a les persones consumidores ● Facilitar serveis d'acompanyament, formació i finançament
Aprofitar les potencialitats del	Potenciar i millores les plataformes existents

canal internet de compra	(com per exemple Katuma)
Integrar criteris agroecològics i d'ESS en la compra pública	Definició de criteris com la proximitat o l'eco a licitacions de menjadors d'escoles bressol, menjadors socials i centres hospitalaris...
Fomentar la presència de l'ESS i l'Agroecologia en fires i grans esdeveniments relacionats amb l'alimentació	Articular propostes concretes per a la programació capitalitat mundial alimentació sostenible 2021

Fita 1.2. Augmentar l'ocupació de qualitat en el sector alimentari?

Fita 1.3. Generar cadenes productives incorporant l'ESS en els diferents nivells de la cadena i els valors de l'ESS en la relació entre la cadena.

Fita 1.4. Fer créixer el mercat social, prioritàriament, entre les entitats i persones de l'ESS, i en segon terme en grups socials aliens a l'ESS.

Fita 1.5. Incrementar el consum conscient en els sectors estratègics.

Fita 1.6. Ampliar l'articulació de l'ESS per sectors d'activitat.

Fita 1.7. Desenvolupar oportunitats d'activitat en sectors estratègics amb poca presència de l'ESS.

Fita 1.8. Polinitzar altres actors econòmics convencionals amb instruments i pràctiques de l'ESS.

Fita 1.9. Penetrar en estructures (fires, entitats...) de l'economia convencional amb l'ESS.

LÍNIA 3: Quines estructures estratègiques "alimentàries" (específiques) cal crear o consolidar ?

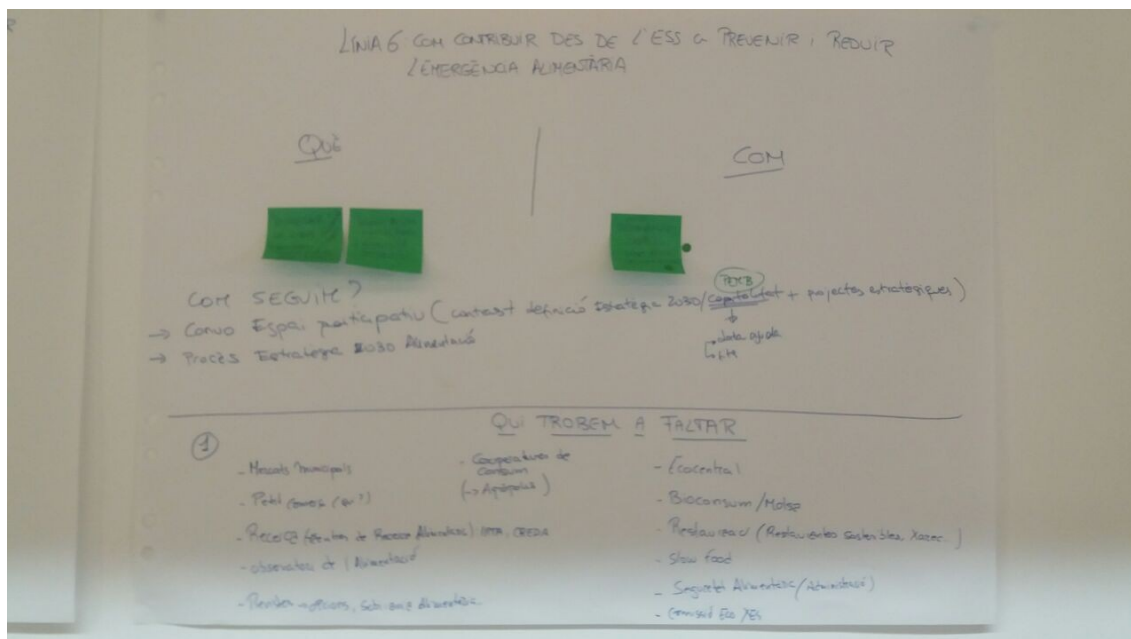

Què	Com?
(5) Integrar l'agroecologia en alguns equipaments de ciutat i consolidar equipaments de referència	Establir sinergies amb les aules ambientals o altres equipaments culturals de la ciutat per un major posicionament i visibilitat de l'agroecologia a la ciutat, valorant la possibilitat de convertir algun/s d'ell/s en centre/s de

	referència/hub amb funcions de formació, recerca, incubació de projectes, etc. Es comenta que Can Soler o AgroVallbona (finca ponderosa Granja Ritz) són algunes possibilitats
Conèixer la realitat del sistema alimentari de Barcelona	Diagnosi /indicadors el sector agroecològic a BCN
(5) "Assaltar" les grans infraestructures existents (especialment Mercabarna i la xarxa de mercats municipals)	Donar continuïtat al projecte paradistes verds als mercats municipals (o altres iniciatives similars) la creació d'una plataforma logística i comercial per a fomentar els circuits curts de comercialització dins de Mercabarna . Actualment s'està treballant amb Unió de Pagesos per disposar d'un espai a la futura Nau ecològica (Biomarket) i un altre a la Nau G de cooperatives. Atès l'envergadura de la proposta i el seu abast territorial (supramunicipal), es comenta la importància d'establir sinèrgies amb altres administracions metropolitanes (Diba i AMB) i autonòmiques (Generalitat, etc.)
Articular altres estratègies de transport i comercialització/circuits curts en d'altres punts de la ciutat	Explorar la proposta d'articular una central de compres a la Barcelona Nord
Garantir la traçabilitat dels aliments	Ús de la tecnologia blockchain
Fomentar l'ocupació/professionalització/inserció laboral en la transformació d'aliments (que alhora sigui una via d'aprofitament d'excedents o aliments de "menor qualitat")	Promoure la creació o consolidació d'obradors d'ús compartit (oberts a la ciutadania) (2)

- Fita 3.1 Enfortir les bases socials de les entitats representatives de l'ESS
- Fita 3.2 Consolidar eines i estructures existents (de visualització, recull i presentació de dades agregades o estudi i recerca) destinades a posar en valor i enfortir ESS.
- Fita 3.3 Articular vincles de l'ESS amb tots els nivells educatius-formatius, especialment cicles formatius, així com centres de recerca i universitaris
- Fita 3.4 Articular les oportunitats de treball dins l'ESS
- Fita 3.5 Facilitar la intercooperació entre actors
- Fita 3.6 Impulsar espais físics de comercialització, difusió i sensibilització

LÍNIA 6: Com contribuir des de l'ESS a prevenir i reduir l'emergència alimentària a la ciutat/garantir el dret a una alimentació adequada? (Línia 6)

Què	Com?
Reforçar la visió de l'ESS i de la Sobirania Alimentària en la tasca desenvolupada per la Xarxa pel Dret per una alimentació adequada i les seves entitats membres.	No se n'especifiquen
(2) Donar valor i sortida als aliments "aprofitables" com a via per a fer front a necessitats bàsiques d'una part de la població i alhora generar oportunitats laborals	<ul style="list-style-type: none"> ● Posada en funcionament del Centre d'Aprofitament alimentari de Mercabarna ● Canalització del menjar sobrant de restaurants per a col·lectius vulnerables ● Altres iniciatives similars com espigoladors

Fita 6.1. Articular la participació de l'ESS en la defensa coordinada de les competències i recursos locals per a la lluita contra la pobresa i la cohesió social.

III. CLOENDA (20 min)

● Priorització de fites i accions

Tal i com ja s'ha especificat a l'apartat anterior, es va plantejar un exercici de prioritització de les accions, del qual deduïm el següent:

- Hi ha un gran consens en tres de les propostes que obtenen 5 punts dels 6 possibles. Són les següents: 1) necessitat d'articular el sector agroecològic

mitjançant una taula o espai de coordinació i 2) Dotar a la ciutat d'un/s centre/s de referència en agroecologia i 3) importància de treballar les grans infraestructures municipals ja existents (especialment Mercabarna i la xarxa de mercats municipals)

- Altres 4 propostes 1) creació o consolidació d'obradors compartits, 2) enfortir el petit comerç alimentari de barri i 3) fomentar l'aprofitament alimentari com a via per a fer front a l'emergència alimentària i 4) garantir la traçabilitat dels aliments amb l'ús de tecnologia blockchain reben 2 vots cadascuna.
- Es destaca la importància de l'articulació del sector per a poder fer front a qualsevol de les accions plantejades i en aquest sentit, es fan algunes reflexions al respecte:
 - Qui caldria que hi participés?
Entre totes elaborem un llista de tipus d'agents que es considera que haurien de formar part de l'esmentada Taula de Coordinació:
 - Paradistes de mercats municipals (grup motor paradistes verds?)
 - Petit comerç. Desconeixem quines estructures agrupen el sector comercial i en concret l'alimentari: associació de comerciants?)
 - Universitats: Ens manca un bon diagnòstic d'universitats o centres de recerca del món agroalimentari.
 - Revistes i mitjans de comunicació crítics especialitzats (Opcions, Sobirania Alimentària, etc)
 - Cooperatives de consum
 - Empreses de distribució com Ecocentral o Bioconsum
 - Restauració sostenible: Slow Food, XAREC, Barcelona Restaurants Sostenibles
 - Responsables de la seguretat alimentària (per la important incidència en temes de
 - Comissió ecologia de la XES (o altres col·lectius similars/afins)
 - PAGESIA (cooperatives agrícoles, Unió de pagesos, etc)
 - **Quins reptes planteja la participació en aquest sector?** La Marina Barroso comparteix algunes reflexions sobre la diversitat de membres i interessos que s'han acostat a les trobades de l'Espai Participatiu Agròpolis (si bé són majoritàriament del sector agroecològic convençut amb poca presència de la pagesia, el món universitari o el comerç més tradicional) així com en les trobades realitzades fins el moment es va posar de manifest poc interès per al debat estratègic i una major demanda de primar la concreció d'accions o projectes. Aquest fet que va posar de manifest la necessitat de reforçar la dinamització dels grups de treball amb aquest objectiu. Es comenta però que un aspecte clau de qualsevol trobada/espai de participació és definir bé els objectius i que ambdós (visió/debat estratègic vs treball per projectes) poden ser compatibles. Altre aspecte que es considera clau per a l'èxit d'aquests espais/trobades és l'aposta política i la incidència que pugui tenir la participació, és a dir, veure que hi ha una voluntat real d'escolta i d'integrar/materialitzar les aportacions. També es fa referència a la manca de temps i a la professionalització del sector que fa difícil sostenir espais intensos en participació a base de voluntariat.
- Finalment com a proper pas la Marina Barroso comenta la possibilitat de fer una convocatòria adreçada als membres del Grup d'accions estratègiques de l'Espai Participatiu Agròpolis (però oberta a tothom) per a compartir els avenços més rellevants i propers passos vinculats a la Capitalitat Mundial de l'Alimentació

Sostenible 2021, el procés de definició de l'Estratègia 2030 o el nou enfocament del propi Espai Participatiu. En general es considera una proposta adequada, que en certa manera servirà per donar continuïtat a alguns debats i propostes sorgides durant la sessió.

ANNEX

PROPOSTES RECOLLIDES DELS MEMBRES DE L'ESPAI PARTICIPATIU AGRÒPOLIS

De la crida a la participació/assistència a la present sessió entre els membres de l'Espai Participatiu Agròpolis, es van recollir algunes aportacions d'alguns membres que van manifestar no poder assistir -hi (veure annex)

Impulsar la viabilitat dels projectes productius de petita i mitjana escala que envolten i/o comercialitzen a Barcelona. Amb subobjectius:

- Assessorar i acompanyar en pràctiques i models de gestió empresarial de l'ESS als projectes productius de petita i mitjana escala.
- Facilitar l'accés a infraestructures que afavoreixin els CCC (naus d'emmagatzematge i distribució de venda directa/mínim intermediari, obradors, etc.) -> Mercabarna i Casa de l'Aigua
- Facilitar eines logístiques per afavorir el salt d'escala dels projectes productius (transport compartit, eines informàtiques de gestió de comandes, etc.)
- Crear taules sectorials de presa de decisions entre diferents actors de la cadena agroalimentària en clau d'ESS per promoure el reequilibri de poders, amb atenció especial als projectes productius.
- Generar incentius i guies de bones pràctiques per als CCC (preus, proveïdors ESS, impacte ambiental, etc.)
- A la compra pública, prioritzar els productes de proximitat i ecològics, consensuat amb un grup divers de productors/es.
- Premiar les bones pràctiques agràries com a eina de mitigació del canvi climàtic.

Autoria: Ana Correro, Arran de Terra.